

T.C.
NİĞDE VALİLİĞİ

ŞEHİTLİK VE ŞEHİT İŞLEMLERİ YÖNERGESİ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Kapsam, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 (1) Bu Yönergenin amacı; Niğde İli sınırları içerisinde şehit olanlarla başka illerde şehit olup Niğde İli sınırları içerisinde defnedilecek olan şehitlerin defin işlemlerini, Niğde İlinde ikamet eden şehit ailelerine yönelik yapılacak işlemleri ve şehitlik yerlerinin tespiti, tescili, tahsisi, yönetimi, inşası, bakımı, onarımı ve korunmasına ilişkin ilke ve yöntemleri belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2 (1) Bu Yönerge, şehitlik ve şehit işlemleri ile alakalı olarak Niğde Valiliği, Niğde Belediye Başkanlığı, Kaymakamlıklar, İl Jandarma Komutanlığı, Garnizon Komutanlığı, İl Emniyet Müdürlüğü, Niğde İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü, İl Müftülüğü, İl Sağlık Müdürlüğü, İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü, Valilik Özel Kalem Müdürlüğü, İlçe Belediyeleri ve muhtarlıklar ile İldeki ilgili diğer kamu kurum ve kuruluşlarınca yapılacak iş ve işlemleri kapsar.

Dayanak

MADDE 3 (1) Bu Yönerge; 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 633 sayılı Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığının Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun Hükmünde Kararname, Valilik ve Kaymakamlık Birimleri Teşkilat, Görev ve Çalışma Yönetmeliği ile Şehitlik Yönetmeliği esas alınarak hazırlanmıştır.

Tanımlar

MADDE 4 (1) Bu Yönergede geçen;

a) Komisyon: Bu Yönergenin altıncı maddesine göre oluşturulan komisyonu,

b) Şehitlik: Niğde İl Özel İdaresi adına tescil veya tahsis edilmiş olup şehitlerin defnedildiği alanı,

c) Valilik: Niğde Valiliğini,

ç) Vali: Niğde Valisini,

d) Yönetmelik: Şehitlik Yönetmeliğini,

e) Yönerge: Niğde Valiliği Şehitlik ve Şehit İşlemleri Yönergesini ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Genel Esaslar, Komisyon ve Şehitlikler

Genel Esaslar

MADDE 5 (1) Yapılan tüm işlemler şehidin aziz hatırasına saygılı ve yaraşır bir anlayışla yerine getirilir.

(2) Kaymakamlıklar, belediyeler ve kurumların il birimleri en az şube müdürü düzeyinde bir mensubunu irtibat kişisi olarak belirleyerek iletişim bilgilerini Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirir.

(3) Kurumlar yapacakları işlemler bakımından her an hazırlıklı olurlar ve şehadet haberini aldıkları andan itibaren durumu derhal Valiye bildirir ve Komisyon Başkanı ile irtibata geçerler.

(4) Şehidin ailesine şehadet haberini Vali Yardımcısı/Kaymakam, ilgili Belediye Başkan Yardımcısı, bağlı bulunduğu birlik komutanı, ilgisine göre il/ilçe jandarma komutanı veya emniyet müdürü, il/ilçe müftüsü, Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü görevlileri ile ambulansla birlikte gelecek sağlık ekibinden oluşan heyet, yazılı ve görsel basın olmaksızın, usulüne göre ve zaman mefhumu gözetmeksizin ivedi olarak bildirir. Birden fazla yere haber verilecek ise bunun eş zamanlı yapılmasına dikkat edilir.

(5) Şehidin evine asılacak bayraklar, Komisyon üyesi Belediye Başkan Yardımcısı tarafından temin edilerek şehadet haberi verilmek üzere hareket edildiğinde beraberinde getirilir.

(6) Şehidin ailesinin Niğde İli dışında ikamet etmesi halinde durum en seri şekilde Defin Beyanı alınmak üzere ikamet yeri Valiliğine bildirilir.

(7) Niğde İlinde defnedileceklerle ilgili olarak; Niğde Komisyonunca sırasıyla şehidin eşinden, en büyük reşit çocuğundan, anasından, babasından veya en büyük reşit kardeşinden hangi şehitliğe ya da mezarlığa defin yapılmasını talep ettiğine dair yazılı beyan Ek.2'deki formata uygun olarak alınır ve olay yeri valiliğine bildirilir. Söz konusu beyan belirtilen sıraya uygun olarak şehidin yalnızca bir yakınından alınır.

(8) Niğde İlinde şehit olup başka ile defnedilecek şehitler için, şehidin ait olduğu kurum tarafından hazırlanan bilgiler doğrultusunda Niğde Komisyonu tarafından Yönetmeliğin 4 üncü maddesine göre Defin Kararı (Ek-1) alınır. Ayrıca şehidin ailesinin ikamet ettiği İl Valiliğince alınmış olan Defin Beyanı talep edilir. Düzenlenmiş olan Defin Kararının birer örneği defnedilecek il valiliği ile şehidin ilgili olduğu birime gönderilir, diğer örneği ise dosyasında muhafaza edilir.

(9) Şehit düşen İçişleri Bakanlığı mensubu her rütbe ve görevdeki muvazzaf ve yükümlüler ile güvenlik korucularının cenaze törenlerinde varsa kendi teşkilatınca yoksa diğer teşkilatlarca tören mangası görevlendirilir.

(10) Muhtarlar sorumlu oldukları mahaldeki cenaze törenleri ile definlerde kurumlar tarafından yapılan çalışmalara adres tespiti ve şehidin yakınlarına ulaşmada her türlü katkıyı sağlarlar.

(11) Şehit cenaze namazının kıldırılması ve şehidin defnedilmesi İl Müftüsü veya vekili tarafından gerçekleştirilir.

(12) Cenaze namazı kılınırken aile fertlerine ön safta protokol mensuplarının yanında yer verilir.

(13) Definden sonra şehitliğe defnedilen veya beyan üzerine mezarlığa defnedilen şehidin mezar yapımı Şehitlik Yönetmeliğine uygun olarak en kısa zamanda yerine getirilir.

(14) Cami ve defin alanlarının tertibi, düzeni ile taziye işlerinde gerekli organizasyon Valilik ve ilgili Komisyon koordinesinde gerçekleştirilir, gerekli ihtiyaçlar temin edilir.

(15) Şehit cenaze törenlerinde saygı duruşu esnasında "Tİ" işareti verilmez, herhangi bir çalgı aleti çalınmaz, saygı duruşu sessizlik sağlanmak suretiyle icra edilir. Şehit cenazelerinde ihtiram yürüyüşü İtri'nin Segâh Tekbiri ile yapılır.

Komisyon

MADDE 6 (1) Şehitliğe defin kararı alınması ile defin sürecinde yapılacak iş ve işlemlerin koordine edilmesi ve takibi için Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünden sorumlu Vali Yardımcısı başkanlığında, Niğde Belediye Başkan Yardımcısı, İl Özel İdaresi Genel Sekreteri, İl Jandarma Komutanı, İl Emniyet Müdürü ve Aile Sosyal Politikalar İl Müdüründen oluşan bir komisyon oluşturulur.

(2) Komisyonun sekretarya hizmetleri Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü tarafından yerine getirilir.

(3) Komisyonun aldığı kararlar Vali'nin onayı ile yürürlüğe girer.

(4) Niğde ilinde defnedilecekler için şehit haberi alınır alınmaz, Komisyonca defin yapılacağı yere gidilip defin yeri, tören alanı, taziye alanı ile trafik ve otopark düzeni, şehidin evinin durumu, elektrik, su ve jeneratör ihtiyaçları ve diğer hususlarla ilgili ön değerlendirme yapılır, ihtiyaçlar giderilmek üzere en seri şekilde planlama yapılır.

Şehitlikler

MADDE 7 (1) İl Özel İdare Genel Sekreterliği, Niğde Valiliği adına şehitliklerin yönetimi görevini, Kaymakamlıklar ile diğer kurum ve kuruluşlarıyla birlikte yerine getirir. Şehitlikler ve mezarlıkların içinde bulunan şehit mezarlarının yapım, bakım ve onarımı İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğince yapılır. Şehitliklerin ve şehit mezarlarının güvenliği, temizliği ve çevre düzenlemesi için yeterli sayıda personel görevlendirilmesi Niğde Belediye Başkanlığı ile ilgili ilçe/belde belediye başkanlığı ve İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğince yapılır.

(2) Şehitliklerin düzeni, bakım ve onarımı ile ilgili tespit edilen eksiklik ve ihtiyaçlar, ailelerin şehit mezarları ile ilgili talepleri mahalle muhtarlıkları, ilgili belediye başkanlığı ve Kaymakamlıklarca Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne bildirilir.

(3) Şehitliklerin yapım, bakım ve onarımı ile ilgili ödenek İl Özel İdaresi bütçesine konulur. Bu işlere ilişkin giderler, İçişleri Bakanlığı tarafından gönderilen ödenekler ve kurumun kendi ödeneğinden karşılanır.

(4) Şehitliklerin temizlik, çevre düzenlemesi, peyzajı, çiçeklendirilme vb. işlemler ilgili belediye başkanlığınca karşılanır. Köylerde ise İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğince yapılır.

(5) Valilik veya kaymakamlıklar tarafından tespit ve talep edilen hususlar, ilgili belediyeler ve kamu kurum ve kuruluşlarınca yerine getirilir.

(6) Şehitliklerde yapılacak her türlü program ve tören Mülki İdare Amirinin onayına tabidir.

(7) Şehitlikler temiz ve bakımlı bir şekilde her an vatandaşlarımızın ziyaretine açık ve hazır vaziyette bulundurulur.

(8) Resmi ve Dini Bayramlar ile Şehitleri Anma Günlerinde Valilik tarafından gerekli görülecek şehitliklere yoğun ziyaret saatlerinde ilgili birimler tarafından başta din görevlileri ve sağlık elemanları olmak üzere gerekli personel görevlendirilir.

(9) Şehitliklerde bir kayıt defteri bulunur. Bu defterde aşağıdaki hususlara yer verilir.

- a) Şehitliğe defnedilenin kimlik bilgileri,
- b) Fotoğraf,
- c) Ölüm tarihi ve defin tarihi,
- ç) Şehitliğe defnedilme sebebi,
- d) Şehitliğe defin kararı veren makamın yazısının tarih ve numarası,
- e) Şehitlikte defnedildiği yere ait ada, parsel ve mezar numaraları.

Şehitliğe defin kararı veren makamın talep etmesi halinde birinci fıkrada yer alan bilgiler kayıt defterine kaydedilmez.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

Yükümlülükler

Şehidin Kurumu Tarafından Yapılacak İş ve İşlemler

MADDE 8 (1) Şehadet haberi zaman mefhumu gözetilmeksizin doğrudan doğruya Valiye, Komisyon Başkanına ve ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının yetkililerine bildirir.

(2) Şehitliğe defin kararına esas teşkil edecek belgeyi (Ek-1) hazırlayarak komisyon onayına sunmak üzere Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne ivedilikle intikal ettirir.

(3) Şehide ve ailesine ilişkin bilgileri içeren Şehit Bilgi Formunu (Ek-3) Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğüne en seri şekilde ulaştırır.

(4) Şehidin vesikalık fotoğrafını temin eder, yeteri kadar çoğaltır. Şehidin birinci derece yakınlarını belirtir yaka kartı hazırlar, başka ilde defnedilecek şehitler için şehidin vesikalık fotoğrafını defin yeri valiliğine Şehit Bilgi Formu ile birlikte elektronik ortamda gönderir.

(5) Yapılacak iş ve işlemlerle ilgili olarak sorumlu kurumlar tarafından yürütülen çalışmaları izler ve destek olur, aksaklıkları Komisyon Başkanına bildirir.

(6) İl dışından şehide refakat etmek üzere gelenlerin ilimize varışlarından ayrılmalarına kadar herhangi bir mağduriyet yaşamamaları için gerekli tedbirleri ilgili kurumlarla birlikte alır.

(7) Şehit ailesine verilecek bayrak ile defin sırasında kullanılacak bayrağı temin eder, cenaze töreni ve defin sırasında hazır bulundurur.

Niğde Belediyesi/ İlgili Belediye Başkanlıkları/ İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği

MADDE 9 (1) Şehidin defnedileceği yer itibariyle görevli ve yetkili olan belediye başkanlığı veya İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirir.

(2) Şehit haberinin alınmasının hemen ardından şehit ailesinin evini ve çevresini bayraklarla donatır.

(3) Şehidin na'sının tabutlanması ve bayraklanması için gerekli malzemeleri temin eder.

(4) Cenaze aracı ile cenazenin naklini sağlar, musallayı ve musalla örtüsünü hazırlar.

(5) Tören, defin ve taziye alanlarında yeteri kadar sandalye ve tabure bulundurur, hava koşullarına göre üstü kapalı alan oluşturur.

(6) Şehit yakınlarının il içi ulaşimleri ve cenazeye katılanların tören alanı, defin yeri ve definin yapılacağı mezarlık veya şehitliğe ulaşımı için yeteri kadar servis aracı temin eder.

(7) Şehidin defnedileceği mezarı hazırlar.

(8) Taziye çadırı kurar, gerekli ikramları hazırlar.

(9) Cenaze namazının kılınacağı cami, müstemilatı ve çevresi ile alanın temizliğini yapar.

(10) Cenaze töreninin yapılacağı yer ile ihtiyaç duyulan diğer yerlerde gerekli ses sistemini kurar, gerekli olması halinde jeneratör temin eder.

(11) Şehit defnini takiben ve en kısa zamanda mezarının bulunduğu baş tarafa 3 m. uzunluğunda demir direk diker, bayrak takar, gerektiğinde bu bayrakları yeniler.

(12) Ramazan Bayramı, Kurban Bayramı, Anneler Günü ve Babalar Günü, Şehitler Günü vb. özel günler ile şehitliklerde yapılacak törenler ve defin öncesinde şehitlik ve münferit

mezarlıklardaki şehit mezarlarının bakımı, çiçeklendirme, bayrak asılması vb. işlemleri yapar ve bu amaçla yeteri kadar personel görevlendirir.

İl Jandarma Komutanlığı/ Garnizon Komutanlığı/ İl Emniyet Müdürlüğü

MADDE 10 (1) Şehidin bağlı bulunduğu veya ilgili olduğu kurum itibarıyla İl Jandarma Komutanlığı, Garnizon Komutanlığı veya İl Emniyet Müdürlüğü aşağıdaki yükümlülükleri yerine getirir.

(2) İlgili mülki amirlik ile koordineli şekilde tören ile ilgili güvenlik ve trafik tedbirlerini alır.

(3) Cenaze namazı başlayana kadar iki asker veya polis tarafından ihtiram nöbetini tutacak personel görevlendirir.

(4) Törene katılacak devlet büyüklerinin intikali ve güvenliğine ilişkin gerekli tedbirleri alır.

(5) Şehit ailesi mensuplarının ve protokolün cenaze namazı esnasında ön safta durabilmeleri için gerekli tedbirleri alır.

(6) Defin esnasında karmaşa oluşmaması, definin sükûnet ve düzen içerisinde gerçekleştirilebilmesi için her türlü planlamayı yapar ve uygular.

(7) Defin esnasında mezar başında yeterli bir alan oluşturur, bu alana gerekli olan bariyeri kurar ve buraya şehidin birinci derecede yakınları ile protokol dışında girişi engeller.

(8) Tören mangasını hazır bulundurur, saygı atışını yapar.

(9) Tören sunuculuğunu yapmak üzere personel görevlendirmesi yapar.

İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği

MADDE 11 (1) Definden sonra en kısa zamanda şehit mezarlarını yapar, şehitliklerin Yönetmelikteki tip projelere uygun olarak inşasını, yönetimini, bakımını ve onarımını sağlar. Bu amaçla ihtiyaç duyulan ödenek talebine esas keşif raporlarını hazırlayıp Mart ayı sonuna kadar İçişleri Bakanlığına gönderilmesini sağlar.

(2) Şehitliklerde; şehitlerin kimlik bilgileri, fotoğrafları, ölüm ve defin tarihleri, defnedilme sebebi, ada parsel ve mezar numaralarının olduğu kayıt defteri bulundurur.

(3) Şehitliklerde şeref defteri ile şehitliğe defnedilenlerin fotoğrafı, kimliği ve özgeçmişini içeren albüm bulundurur.

(4) Şehitliklerde herkes tarafından görülebilecek bir yere tarihçe belirtir kitabe ile ada ve parselleri gösteren vaziyet planı hazırlar.

(5) Şehit defin töreni öncesinde, defin sırasında ve defin sonrasında dini vecibeler ve yöresel gelenekler kapsamında yapılması gerekenlerden Yönetmelik kapsamında muhatabı olmayan hususları yerine getirir ve gerekli giderleri karşılar.

Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğü

MADDE 12 (1) Şehitler ile ilgili bütün kayıtları doğru ve eksiksiz tutar, yapılan faaliyetleri kayıt altına alır ve arşivlenmesini sağlar.

(2) Şehitliğe defin kararına esas teşkil edecek belgenin (Ek-1) Müdürlüğe intikalini takiben, Defin Kararını ivedilikle komisyon onayına sunar.

(3) Şehidin Kurumu tarafından düzenlenen ve şehit ile ailesine ilişkin bilgileri içeren Şehit Bilgi Formunu (Ek-3) Valiliğe ve Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına ulaştırır.

(3) Komisyon marifetiyle şehadet haberi verilirken, yakınlarının beyanı alınmak üzere Defin Beyanı (Ek-2) formunu hazır eder ve imzalattırır.

(4) Şehit aileleri ile yakından ilgilenir, sorunlarının çözümünde destek olur, elde edilen bilgileri başta Valilik olmak üzere ilgili kurumlarla paylaşır.

(5) Şehadet haberinin aileye verilmesi sırasında ve sonrasında aile fertlerine destek verecek yeterli sayıda psikolog ve refakatçi görevlendirir.

(6) Şehit ailesinin yasal haklarının sağlanması için gerekli her türlü çalışmayı yapar ve rehberlik eder.

(7) Kaymakamlıklar aracılığı ile şehit yakınları tarafından şehit mezarlarına ve diğer konulara ilişkin gelen talepleri İl Özel İdaresi Genel Sekreterliğine ve ilgili kurumlara gönderir.

(8) Özel günlerde organizasyonlar ve programlar yapar, ziyaretler planlar.

İl Müftülüğü

MADDE 13 (1) Şehadet haberinin verilmesi sırasında yeterli sayıda kadın ve erkek din görevlisi bulundurur, dini konularda ailenin bilgilendirilmesini sağlar.

(2) Camilerde şehit için sala verilmesini sağlar.

(3) Şehadet haberinin verilmesinden sonra şehit evinde ve taziye yerinde Kur'an-ı Kerim okunması için yeterli sayıda din görevlisi görevlendirir.

(4) Cenaze namazının kılınacağı alanda gerekli hazırlıkları yapar; ihtiyaç duyulan ses sisteminin sorumlu kuruluşlarca temin edilip edilmediğini, yeterli olup olmadığını takip eder, gerekli koordinasyonu sağlar.

(5) Şehidin taziye evine belli zamanlarda imam-hatip görevlendirir.

(6) Şehitliklerde, resmi ve dini bayramlar ile şehitleri anma günleri gibi özel günlerde din görevlisi bulundurulur.

İl Sağlık Müdürlüğü

MADDE 14 (1) Şehadet haberinin verilmesi, cenaze töreni, defin işlemleri ve sonrasında tam teşekküllü bir ambulans ve doktor görevlendirir.

(2) Hastanede şehidin na'sının hazırlanması işlemlerinin eksiksiz ve zamanında yapılmasını sağlar.

(3) Şehitlerle ilgili yapılacak programlarda gerekli görülmesi halinde ambulans ve yeterli sayıda sağlık personeli görevlendirir.

(4) Şehitliklerde resmi ve dini bayramlar ile şehitleri anma günleri gibi özel günlerde sağlık personeli görevlendirir.

İlçe Kaymakamlıkları

MADDE 15 (1) Şehidin defnine ilişkin süreci sorumlu kurumlar ve kuruluşlar ile işbirliği içerisinde yürütür.

(2) Dini bayramlar, özel günler ve defin öncesinde şehitlik veya mezarlığın genel kontrolünü yapar.

(3) Şehidin ailesinin ihtiyaçlarının tespiti ve giderilmesi yönünde ilgili kurumlarla gerekli çalışmalarını yapar ve sonuçlarını takip eder.

(4) Valilik adına şehitliklerin ve şehit mezarlarının yönetimine ilişkin iş ve işlemleri İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği ile koordineli olarak yürütür.

(5) Şehitlik ve şehit mezarlarının yapımı ile gerekli küçük bakım ve onarım işlerinin ivedi olarak yapılmasını İl Özel İdaresi Genel Sekreterliği ile koordineli şekilde takip eder.

(6) Dini bayramlar ve özel günlerde kaymakam başkanlığında şehidin kurumu da dâhil olacak şekilde oluşturulan komisyonla şehit ailelerini ziyaret eder, gerekli programları tertip eder.

Valilik Özel Kalem Müdürlüğü

MADDE 16 (1) Cenaze namazı ve cenazenin defni sırasında şehit ailesi ve protokoldeki kişilerin yerleşim düzenini protokol kurallarına uygun olarak sağlar.

(2) Cenaze ve defin programını protokole dâhil kişilere en seri vasıtalarla bildirir.

(3) Şehit cenaze törenine gönderilmesi gereken çelenkleri hazırlar, protokol düzenine uygun olarak tören alanında hazır edilmesini temin eder.

İl Basın ve Halkla İlişkiler Müdürlüğü

MADDE 17 (1) Şehit cenaze töreni programını basına bildirir.

(2) Cenaze töreni, defin ve taziye esnasında basının ulaşımı ve rahat çalışmasına yönelik gerekli tedbirleri alır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

Son Hükümler

Sorumluluklar

MADDE 18 (1) Bu Yönergenin uygulanmasında; Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürlüğünden sorumlu Vali Yardımcısı ile Kaymakamlar Valiye, diğer yetkili ve görevliler ise Vali Yardımcısına karşı sorumludur.

(2) Kurumlar bu Yönerge kapsamına giren hususlarla ilgili olarak ellerinde bulundukları her türlü bilgi, belge ile araç ve gereçleri sorumluluk esasları çerçevesinde diğer kurumlarla paylaşır.

Yürürlük

MADDE 19 (1) Bu Yönerge yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 20 (1) Bu Yönerge hükümlerini Vali yürütür.

Harun KOCA
Aile ve Sosyal Politikalar İl Müdürü

Uygun Görüşle Arz Ederim

...../...../2018

Cemil KILINÇ
Vali Yardımcısı

OLUR

...../...../2018

Yılmaz ŞİMŞEK
Vali

EK: _____

1-Şehitliğe Defin Karar Örneği (Ek-1)

2-Defin Beyan Örneği (Ek-2)

3-Şehit Bilgi Formu (Ek-3)